

izmed Vas, zahvaljuje. Klic: „svoboda nad narodnost“ pomeni po takem: ne pravica, ampak svoboda. Svoboda je življenje pravice; ta klic pa pravico zanikuje, zato je nasprotje v pridevku (*contradictio in adjecto*). je našemljen klic, ki se brez šeme veli: „vživanje pravic brez gojenja pravic“, svoboda za-se, ne za druge, ali samovoljstvo in sila gré nad pravico. To pa je v obče anarhija in razpad in poživljenje vsega človeškega društva. Obrnjeno proti nam, pa se ta razšemljen klic veli: „sila gré nad narodnost slovensko in slovansko“, ali „podrobujmo Slované.“

Iz tega se vidi, kako si je stranka, ki hoče Slované pritiskati k zidu, izmislila neko dvoumno geslo, da bi s tem nemisleče ljudi lovila in rabila v svoje namene. Kajti celó nemogoče je misliti, da bi kateri Nemec verjel na to geslo in htel, postavimo, svoje rojake na Ogerskem, na Ruskem in Francoskem, če so v nevarnosti, da se odrodijo, tudi pod to gêslo postaviti in reči Magjarom in Rusom in Francozom: „dajte tam našim nemškim rojakom svobode in nič nam ni mar, če jim tudi narodnost vzemete, kajti svoboda gré nad narodnost.“ Kaj tacega bilo bi bratomor, in ne spada niti pod pamet niti pod željo človeško, zato ni verjetno, in djansko življenje celó očitno kaže, da Nemci Nemcem inostranskih držav življenje narodnosti želijo in se za-nje borijo, dobro vedé, da je narodnost bistven prisodek svobode in pravice, — dobro vedé, da brez narodnosti je osebna pravica v šoli in v uradih nemogoča, — dobro vedé, da je tlačenje narodnosti duševna in gmotna tlaka vsega dotičnega naroda, — da je zatiranje narodnosti izvir sužnosti bil in bode, skratka, da zanikanje narodnosti je zanikanje svobode. Nemci z omenjenim geslom tedaj tega gesla za-se ne rabijo, ampak le proti Slovanom.

Premotrimo, gospôda! še tudi celó na kratko posledice tacega ravnanja. Kjer je pravica, ondi je resnica, ondi je luč, ondi je napredek, ondi je ljubezen, ondi je svoboda, ondi je omika. Nasprotno kjer je krivica, tam je neresnica, temà, nazadek, sovraštvo, sužnost, strast in divjost. Že Platon je učil, da so si vse ideje, to je, dobre ideje v rodu, da so vse izvir dobrega, in da izključujejo vse nasprotno, in izključujejo tudi vse srednje; kajti kar je na sredi med dobrim in hudim, ni ne dobro ne hudo. To je tudi potrdil Aristotelj, in dendenes se ravno tako uči, kajti pravimo, da je resnica neresnici in laži nasproti, a pravici resnica ni nasproti, ampak resnica in pravica ste si v rodu kakor rojeni sestrí, pač pa je resnica tudi krivici nasproti, zato veljá stavek, da je na tej strani, kjer je pravica, tudi resnica. Tako se dá dalje sklepati na ljubezen, na omiko in na vse ostale pritrdivne pojeme. Naj nam zato naši nasprotniki z omenjenim geslom ne očitajo laži, niti sovraštva, niti mraka, niti nazadništva, niti neomike in divjosti! Te pušice streljajo nazaj v lastne strelce.

Nekaj še mi ostaja omeniti, namreč to: kaj je slepivnega v geslu: „svoboda gré nad narodnost“, s katerim si mislijo nasprotniki privržencev naloviti? Postavimo se na njihovo stališče. Nam se je ono stališče pokazalo krivo in krivično, nasprotnikom pa je ljubo in tudi vlovljencem Slovencem mora kot vada ljubo biti. Nasprotniki imajo v mislih politično svobodo, ki si jo hočejo priboriti in vzdržati nasproti takim strankam in posamesnikom, ki še hočejo absolutizem, to je, vladanje brez ljudstva. V absolutizemski vladi so ljudje podložniki, v pravem ustavu pa so državljani, to je, državno društvo, ki se samo vlada po lastnih pravilih. I zakaj pa bi se tedaj s temi svobodnjaki ne družili? Zato ne, ker iščejo svobode, tedaj tudi politične svobode samo za-se, da bi jo rabili

proti Slovanom, kajti oni slovanskega življa ne pripoznajo, kakor njihovo gêslo kaže, katerega jedro smo razkrili in mu šemo sneli z obraza. Nadvlada jednega ljudstva nad drugim pa je silnejši absolutizem, kakor samovladarski, kajti, kjer vlada ljudstvo nad ljudstvom, ondi so slabosti in strasti obširnejše in divjejše, kakor posamesnikove. Nekdanji tirani so se bali za svojo osebo in so se laskali ljudstvu in blažji so se trudili biti, kolikor mogoče, ljudstvu najmanj krivični. Če ljudstvo vlada nad ljudstvom, si prilastuje nadvlado vsak inorodec, da-si je po razumu in zvedenosti nižji od vladanega; hlapec inostranec si daje prednost pred gospodarjem domačinom, in če je namen nadvlade, vladani narod slabiti, pogubljeni, vničevati zaradi lastne varnosti, zaradi vesti storjene krivice, zaradi straha pred osveto, onda si najnevednejši, najstrastnejši išče slave in junaštva v tlaki in tlačenju; pravica se zametuje in v kot poriva, sužnost se širi. Gospôda moja, to pa niso želje naše; mi težimo po pravici, ki je edina podlaga svobodi.

Zato v odgovor omenjenemu geslu naj ostane naša trdnja ta: Tudi politična svoboda ne sme biti brez pravice do narodnosti; svoboda nad narodnostjo je sužnost; narodnost je bistven prisodek svobode; brez narodnosti je svoboda laž, zato je naš klic: Cela svoboda! svoboda na vse strani, življenje vseh pravic, — ravnopravnost! J. Š.

## Dopisi.

**Iz Dunaja 18. nov.** (*Kako se paragrafu 19. nosi viha.*) Že precej dolgo se učiteljske službe za srednje slovenske šole razpisujejo s pogojem, da morajo prosilci dokazati znanje slovenskega jezika ali katerega njemu sorodnega narečja. Čudna se nam je Slovencem zdela predrznost, da služeb na Slovenskem, zlasti kar imamo 19. §., prosijo tudi taki, ki nimajo niti duha niti sluha slovanskega. Odkar sem pa slišal, kakovi predlogi iz teh dežel prihajajo na Dunaj, kar nič več se ne čudim in tudi prosilcem ne zamerim, kajti kruhek je vendar-le dober, če je tudi slovenski! Bila je nedavno z omenjenim pogojem razpisana služba na Slovenskem; izmed prošnikov je bil prvi predlagan trd Nemec, med razlogi za-nj je bil menda eden kaj čuden. Razpis zahteva sicer znanje slovenskega jezika, a ker je v tukajšnji učilnici (tako se je reklo) učni jezik nemški, zato nima ta pogoj nobenega pomena. O ubogi 19. §., kako čudno se ravna s teboj!!

**Iz Vélíkoveca na Koroškem. 7.** — Zimski čas nam je zopet prinesel 2 društvi. Prvo ima bolj socialni obraz, namen družega je pa boljša izobraženost na političnem polji. Dolgi večeri se bojo krajšali s streljanjem s pušicami in tombolo, na eni strani, na uni pa bo to storilo bralno društvo ali kazina. Imé že pové, da je zadnja naprava le bolj za Nemce. Govorilo se je enkrat tudi o čitalnici; al vse je zaspalo, ker lokalni veter ni posebno prijazen majki Slavi. — Jutre 23. novembra se začne tû rekrutba.

**Iz Celja.** (*Oznanilo.*) V dvorani národne čitalnice celjske bodo meseca decembra t. l. sledeče zabave: 2. tihi večer v spomin dr. Prešernu; 20. glediščina vesela igra „Trip“; 27. glavna skupščina; 31. tihi večer in srečkanje na korist blagajnice. Začetek glavne skupščine in prodaja časopisov bode ob 6. uri, drugih veselice ob 7½ uri zvečer. Pri prvi veselici se bode tudi pogovarjalo zaradi streljanja s pušicami na tarčo. V Celji stanujoči, ki niso družbeniki čitalnice, naj se ne vpeljujejo. Veselice in plesi po novem letu se bodo oznanili v posebnih listih. Odbor.

**Iz Slovenske Bistrice** 20. nov. (Oglas.) V našej narodnej čitalnici bo v nedeljo 29. novembra ob 5. uri zvečer prvi občni zbor, pri katerem se bo volil predsednik in odbor čitalničin. — Po volitvi bo petje in tombola. K tej prvi narodni veselici v našem mestu uljudno vabi rodoljube

začasni odbor.

**Iz Štajarskega** 19. novembra. — Sporočila o šolskih zadevah iz volovskega okraja in Draguča v predzadnjem listu „Novic“ sta mi globoko v srce segla. Nekoliko pozno se zdaj nekteri oglašujejo, ki so se iz ljubezni do revnih Istrijancev za šolo žrtvali zato, da bi le ljudstvu na noge in k omiki pomagali, in ki pri pičlih dohodkih duhovsko in šolsko službo vred opravljajo. Al bi ne bilo ob pravem času bilo, da bi bili takrat, ko se je v državnem zboru vpilo: „proč iz šole z duhovni!“ po slovenskih, laških in nemških časnikih svetu pokazali, kaj so isterski, posebno pa tržaške škofije duhovniki za šolo storili? koliko ljudskih šol je tam, v katerih ne samo duhovni pomočniki, ampak tudi fajmoštri podučujejo, da bi se le revnim srenjam stroškov prihranilo? Tržaški duhovski šematizem, ki jasno prikazuje, v koliko dekanijah le sami duhovniki si pri borni plači z otroci v šoli glave belijo, je čvrst bat, s katerim bi se bilo mogoče dosti nehvaležnih in nesramnih izrek pobiti, in — se še pobiti dá. Pohlevnost je lepa; al tudi resnica je mila; tedaj pred svet ž njo! Naj on sodi, in potem odsodi. Po latinskih besedah pa: „volenti non fit injuria“, slovenski: „kakor si si postljal, tako boš tudi ležal“, dobro bi bilo, da bi tisti, katerim je za to skrb in dolžnost, od zdaj svoje duhovnike le za to rabili, za kar so se oni za toliko let nauka in truda pripravljali, in da bi jih pod jarem ne silili, ki jim se zdaj iz sebičnih namenov ponuja. Le dosledno, složno! Oslepljeni bodo že sebi v kvar spregledali.

Istrijanec.

**Iz Štajarskega** 22. nov. — Kje je v „Novicah“ omenjenemu in v Ljubljani bivšemu Marckwort-u prava domovina, kaj je ta možiček do pred malo časa bil, mi ni znano; naj pa povem, kar sem o njemu slišal. Romal ni le po spodnjem Štajarskem, kjer so ga Stainzarji malo prijazno sprejeli, ampak tudi po gornjem Štajarskem; tu je v gostilnicah marsiktero o papeštvu in duhovščini pogreval ter jo novoliberalnim želodcem, ki, če je treba, tudi stare rujave žeblice prekuhati morejo, solil, da bi jim bolj teknila. On ko drugi sv. Janez krstnik pot pripravlja novemu zveličarju iz 1848. leta dobro znanemu Ronge-u in mu zemljo rahljá, da bi se seme nove vere vsejalo in v tistih piškavih glavah obrodilo, ki o veri sami ne vedó, pri čem da so. Opravilo novemu preroku med štajarskimi zelenimi gorami ni kaj dobro spod rok šlo. Marckwort s svojo umetnostjo, ki jo na papirji, ne pa v glavi ima, se lahko v kozji rog zagnati dá, kakor ga je neki prosti delavec va-nj zagnal. Zbralo se je bilo v neki krčmi naše okolice radovednih poslušalcev, da bi o novi veri kaj slišali; med njimi je bilo tudi takih, ki drugim zapovedovati imajo in že s cilindrom in črnimi svetlimi rokovicami očitno prikazujejo, da njihova pri podložnikih obveljati imá. Dokončavši Marckwort svoj govor, al da boljši rečem, svoje brbranje o zgodovini „kulture“ posebno nemške, v katerem je zelo po papežih, škofih, sploh po katoliški cerkvi mlatil, oglašil se omenjeni delavec, ki je že po Nemškem in Francoskem potoval in marsikje še bil, dosti videl in skusil, in reče: Vi gospod! ste nam zdaj marsikaj povedali, kar smo že vedeli; bote pa tudi pritrdili, da kodar je ljudi, tam se tudi pogrešek nahaja; je pa vselej pametno in spodobno jih odkriti in raztrobiti? Prerok mu odgovori: Ne zmiraj; al za vselej jih zamolčati, ne bi bilo dobro. De-

lavec pa nastavi: V katoliški cerkvi, kot ljudskemu društvu, je bilo, je in bode pogrešek, kakor tudi v družih društvih, ki jih za našo korist na svetu nahajamo; smo pa dolžni poglavarje še vbogati in jih spoštovati, ako oni včasih po človeški slabosti bodi-si kakor koli zagrešijo? Pri teh besedah je Marckwortova modrost bila pri koncu; liberalni cilindri pa so se koj porabali, dobro vedé, da jim je za kožo šlo.

Istrijanec.

**Iz Šentjanža na Dolenskem.** Naj naznamim dobrotnike in umetnike, ki so se v povikšanje Božje časti v naši župniji skazali, in sicer: Anton Starina, tukajšnji posestnik in ključar, je leta 1857. na zalem hribčku Leskovec imenovan, večidel iz lastne moči, le z majhnimi pripomočki dobrih ljudi, novo prav lepo cerkvico sezidal, z lepimi oltarji in z drugimi potrebnimi rečmi omislil. Pri tej zali cerkvici se je pa še posebno velik dobrotnik Matevž Skopore, tukajšnji posestnik, z velikimi darovi skazal; on je lansko leto za 940 funtov težki novi zvon 630 gold. pripomogel, letos pa je sam tej lepi cerkvici nove orgle z 9 spremenimi kupil, ktere je Franc Dev, orglar iz Ljubljane, prav lične za oko in prijetne za uho, in močnega glasú, naredil in faranom prav vstregel. Priporočamo ga tedaj po pravici vsem, ki kaj tacega dela potrebujejo.

Anton Pavčič, učitelj.

**Iz Mazelanrepublike** 15. nov. (Zvezdni vtrinki; ognjeni mož.) Krasno, veličastno prikazen sem včeraj zjutraj ves zamaknjen občudoval, ko grem na vse zgodaj v Vokle maščevat. Brezbrojno zvezdic je migljalo še na skoraj čisto jasnem nebu in zvezdni vtrinki (Sternschuppen) so v raznih podobah in zavinkih tako pogostoma švigali v neizmernem nebesnem prostoru, kakor bi bili nebeščani kako posebno slovesnost praznovaje zažigali raketelce ter je izpuščali. Vse svoje žive dni nisem še videl toliko in tako lepih zvezdnih vtrinkov kot to jutro. Naj še omenim, da na badnik (in vigilia) sv. apostelnov Simona in Jude je letel meteor od juga proti severu, ki je, kakor nekteri trdijo, med Kočno in Grintovcem padel. Bilo je po naši uri na času nekako pol devetih zvečer, ko se naenkrat posveti — nekteri so še šumenje, viharnemu pišu enako čuli — in kmalu tako strašno zagrmí, da se nam zemlja pod nogami strese. Jaz skočim iz svoje sobe ven in v tem hipu pride tudi moj tovarš, ki mi pravi: ali si čul potres? Jaz dvomim, da bi bil potres — mu odgovorim — ampak mislim, ali je kak meteor letel, ali pa je bojé v smodniški tvornici kamniški kaj v zrak zletelo. Ko preteklo sredo novega župnika iz Kranja v Predvor spremljam, mi pripovedujejo Predvorčani, da so zgoraj imenovani dan videli „ognjenega moža“ v Kokro po zraku leteti, ki je med Kočno in Grintovcem s silnim ropotom na tla telebil. Ako kdo o tem kaj več vé, prošén je to gotovo znamenivo reč natančneje popisati ter jo razglasiti.

Robič.

**Iz Ljubljane.** — Včeraj je bil občni zbor družbe kmetijske. Zbralo se je čez 60 udov, med njimi je bilo pričujočih 8 predstojnikov kmetijskih podružnic. Počastila sta zbor s svojo nazočnostjo tudi prečastita gospoda c. k. deželni predsednik Konrad pl. Eybesfeld in deželni glavar dr. pl. Wurzbach. Pričujočih je bilo tudi mnogo gospodov gozdarjev. Predsedoval je družbe podpredsednik gosp. dr. Costa, ker se je gosp. Fid. Terpinec zaradi starosti in mnogoterih lastnih opravil (kupil je poslednji čas tudi Loško grajščino) odpovedal predsedništvu s preprijaznim pismom, v katerem družbi zagotavlja, da jej ostane do konca svojega življenja zvest ud. Zbor cenivši veljavne vzroke, je po predlogu podpredsednikovem sklenil, naj se po posebni deputaciji gosp. Trpinu zahvaljuje družba za več kot 20letno de-

lovanje njegovo na blagor kmetijski in obrtnijski de-  
žele naše. — Ker je program zborov zelo obširen in  
so bile razprave zelo živahne, je seja bila dopoldne in  
popoldne, ni tedaj mogoče, še danes popisati njene ob-  
ravnave. Povemo le to, da se je enoglasno zahvalnica  
sklenila knezu Schönburg-u za ustanovljene gozdar-  
ske šole na šneperski grajščini, in da je bil minister kme-  
tijstva grof Potočki za častnega uda enoglasno izvoljen.

— (Slovstveno naznanilo.) Pretekli teden je prišla  
na svetlo iz Egerjeve tiskarne v Ljubljani „Mladika“,  
ktero sta izdala in založila gospoda J. Stritar in J.  
Jurčič. Dobiva se za 60 kr. pri gosp. Hohnu v Ljub-  
ljani. V prav lični obliki prinaša „Mladika“ na 224  
stranéh mnogo posebno za omikanega bralca zanimive,  
v lepem jeziku pisane literarne stvarine, ktera se vrsti  
sledeče: I. dvajset pesmi; II. povest „Svetinova Metka“;  
III. „Evelina“ iz romana Zorin, pisanega v pismih;  
IV. „Ako bi človek vse videl in vedel“; V. „Na Go-  
renskem“ balada; VI. „Preširnov god v Elizii“; VII.  
šest pesmi „Pomlad in jesen“; VIII. osem pesmi z na-  
slovom „Popotne pesmi“; IX. „Izgubljeni sin“ balada;  
X. „Kos tragedije Orest“; XI. povest „Sosedov sin“.  
Gotovo le svojo dolžnost spolnimo, če priporočamo ob-  
činstvu ta slovenski Almanah, kateri se stavlja v resnici  
in po pravici v eno vrsto enakim knjigam družih omi-  
kanih narodov. Prijatelji slovenskega slovstva, ne za-  
bite v last dobiti prvo leto „Mladike“, ker le s pod-  
poro se bode mogla izpolniti želja v prvi pesmi izre-  
čena:

„Iz tebe sestra za sestro poženi,  
Da več ne bode vam sešteti broja,  
Ko veje v šator sklenete zeleni.“

— V našem listu že naznanjeno šaloigro v treh  
djanjih „Novi svet“, ktero je spisal in izdal kot ro-  
kopis gospod Anton Klodič, profesor v Gorici, smo  
ravno kar iz Gorice dobili in hočemo drugi pot kaj več  
o njej omeniti.

— „Beseda“ v nedeljo je sijajno dosegla dvojni  
namen: nabralo se je za zimska oblačila ubozih šolarč-  
kov 223 gold., in vsi, ki so se besede iz mesta in de-  
žele udeležili, med njimi tudi visokorodna gospoda c. k.  
deželni predsednik Konrad pl. Eibesfeld in deželni gla-  
var dr. pl. Wurzbach, deželnega glavarja namestnik g.  
Peter Kozler in druga gospôda, bili so prav zadovoljni  
z vsem, kar so slišali. Vojaška kapela baron Huynovega  
polka, ki jo je gledé na dobrotni namen gospod pol-  
kovnik brezplačno dovolil, je vpeljala prvi in drugi del  
besede z lepimi overturama, med kterima je vzlasti  
druga po slovanskih melodijah od g. Šantel-na složena,  
navdušila občinstvo. Po dovršeni prvi overturi stopi  
gospá Šolmajerjeva na oder in govori sledeči pro-  
log, ki ga je sama za ta večer v nemškem jeziku slo-  
žila in ga poslovenil naš gosp. L. J.:

Burja brije, drevje póka,      Mati to prevdarja — réva,  
V izbici pa mat' sedí, —      Se ozrè na malih krog,  
Tam sedí, na mrzlem joka,      Solza jej solzó zaliva,  
Ker jej skrb srcé topí.      Móli: o pomagaj Bog!

Ob kolénih lačni mali      In ko moli mati blede,  
Bledi materi sloné, —      Toži svojih sto britkost,  
Kaj jim mama bodo dali,      Hčerka jej v oči pogleda,  
Milo gledajo, dihté.      To-le govori prostost:

Bolj in bolj pritiska zima, —      „Mati, mati, ne jokajte!  
Mrzla sôba, mrzla peč!      Sije upa zvezdica:  
Mati drv, denara nima,      Kaj nocoj sem — poslušajte —  
Tudi živeža ni več.      V lepih sanjah vidila.“

So zaslužki poneháli,      „B'la v veliki sem sobani —  
Krhko se dobí pomoč,      Oj kakó je to lepó! —  
Slabo oblečeni so mali,      Vel'ki, mali skupaj zbrani  
Zébe, zébe dan in noč!      Gledajo, poslušajo“;

„Kúp oblék povsod nastavljen,  
Ljudstva polno je naskriž:  
Dan prelep, o dan preslavljen,  
To je skoraj paradiž!“

„Mama, zdaj odpró se vrata  
Va-nje vse oči se vpró:  
Lej! sirot vesela jata —  
Vsi v dvorano sujejo.“

„In iz zlatih ust beseda  
Kliče male k sebi kar,  
Bližej stopa mlada čeda,  
Vsak dobí prelépi dar.“

„O kako so ostrmeli  
Sladke rádoti vsi čéz!  
Mama! bodite veseli:  
Bila sem tud' jaz vmés.“

„Ko me bo oblek'ca grele,  
Ne bo zéblo v prstice,  
Bom Bogú zahvalo pela,  
Čislala dobrotnike.“

„Tudi sestri posodila  
Novo bom oblečico,  
Bratcu še za v cerkev dala,  
Svoje nove čevljice.“

O kako bodo hvaležne  
Slave mlade srčica!  
Vse darove bodo nežne  
Vam sprosile od Bogá.

Nepopisljiv je vtisek, ki ga je ta govor včini na  
poslušalce, katerih srca je tako presunil, da pač v sako  
oko se je topilo v solzah. Govornica je z milim svo-  
jim glasom, živim čutjem tega, kar je rekla, in izvrst-  
nim nijansiranjem različnih občutkov deklamovala tako,  
da nam je kakor malar pred oči postavila ljubomilo  
sceno, ki jo govor opisuje. Da je bila pohvala gromo-  
vita, ni nam treba potem še dostavljati. „Veni, vidi,  
vici“ — more pač govornica o sebi reči, čeravno vemo,  
da ni po več letih spet na očiten oder stopila zato, da  
bi nas opomnila slave, ki jej je bila na drugem mestu  
došla, ampak le zato, da je tudi dar svojega dvojnega ta-  
lenta (pesniškega in govorniškega) položila na oltar družih  
darov za siromake naše. Srčna hvala jej za to, in očitna  
prošnja, da bi blaga gospá nas mnogokrat razveselila s  
takimi darovi! Ne moremo si pa kaj, da ne bi s pohvalo  
omenili tudi prevoda slovenskega, ki se prav izvrstno  
oklepa izvrstnega izvira. — Gospodičina Evgenija  
Frölichova si je občno pohvalo pridobila z varijacijo  
mične Vieutemps-ove arije, ki jo je igrala na goslih s  
živim občutkom in elegantno; — gospá Roza Souvan-  
ova pa je z dvema pesmama navdušila poslušalce tako,  
da niso dali mirú, dokler ni ponovila priljubljene nam  
romance iz Ipavčevega „Tičnika“, ktero pač tako pri-  
srčno poje, da bi jo poslušali v eno mer. — Pevski  
moški zbor nas je seznanil danes z Lžičarjevimi „pri-  
morskimi národnimi pesmami“, za ktere smo mu  
prav hvaležni, ker so venec mičnih narodnih pesmi,  
ki jih je zbor pel tako lepo, da so se prikupile občinstvu  
in jih bo rado še drugikrat slišalo. — Po dovršenem mu-  
zikalnem delu je dramatično društvo prvikrat da-  
nes predstavilo veselo igro v dveh delih: „Zakonske  
nadloge“ na veliko veselje poslušalcem. Igra je precej  
težka, vendar je tekla tako gladko, da je na čast vsem,  
ki so jo igrali. Da so na odru že skušeni gospodje  
Žagar, Tisen in Trtnik bili kos svojim nalogam,  
porok so nam že njihova imena; al da tudi gospá  
Klerova in gospodičina Horakova, ki ste prvikrat

„In Bogá bom poprosila,  
Naj še mati kaj dobé,  
Vse bi rada osrečila,  
Naj se vsi razveselé!“ —

„Sej v družbi tej človeški —  
Kdo zamore jo umét'? —  
Zdi se, angelci nebeški  
Prišli danes so na svét.“

„Glejte svit, ki nas obdaja!  
Al cvetè že rožni maj?  
Al že Božič se obhaja?  
Al je sveti Nikolaj?“ —

Kar to dete v sanjah snuje,  
To pripravljajo ljudjé,  
Se v čitalnici spolnuje,  
Pridne delajo roké.

In prišli ste, mili, dragi!  
Da bi djali na oltar  
Vi v namén visoki, blagi  
Otročičem zlati dar.

Domorodeci srčno-mili,  
Blage domorodkinje!  
Blagor Vam, ki radi v sili  
Vbóžicev se smilite.

stopile na oder in ste svoje nalogi tudi na občno pohvalo izvršile, to nam je dokaz, da na dramatičnem polju bomo čedalje bolj napredovali. In tako sklenemo sporočiti to s srčno zahvalo vsem, ki so se ta večer na odru žrtovali za to, da so siromakom naklonili tako zdatno pomoč. Slava!

— V pondeljek so napravili čitalnični pevci sere-nado ljubljencu slovenskega naroda dr. Janezu Blei-weisu za god njegov.

— Tudi našim fajmoštrom je od c. k. deželne vlade prišel ukaz zaradi pisanja krstnih bukev vsled novih verskih postav. To je kaj čisto novega, da fajmoštri ne po škofijstvu, ampak kar naravnost po svetni oblasti sprejmejo povelje.

— Čudne prikazni na ljubljanski gimnaziji hrup delajo po mestu. Pripoveduje se, kakor je tudi „Slov. Narod“ povedal, da sedanji knjižničar g. H. slovenskim knjigam pot zapira v knjižnico in iz knjižnice, — da se slov. knjigam ne pristuje med klasiki; če pride dijak s ponižno prošnjo, naj bi mu profesor dal slovensko knjigo, zadere se nad njim blezo tako-le: „Lesen Sie deutsche Blätter, deutsche Classiker und keinen solchen Quark und Schmier.“ Še celó deželo, ktere kruh je, je menda sramotil ter jej kaj sramoten priimek dal. Neverjetno se nam je zdela ta govorica, če tudi nam je znano, da je „Novice“ že imenoval „Schmierblatt“, zato doslé nismo hoteli govoriti o njej; a ker ni preklical, kar je gotovo izvedel iz vnanjih listov, zato se nam verjetna zdi, in več ne moremo molčati, ampak vprašamo: ali se to ne pravi dražiti narod slovenski? Čudno se nam tudi to zdi, da je vodja, ki je miren mož, takemu izročil knjižnico? Ali nima med toliko profesorji nobenega mirnejše krvi? — Dalje se nam tudi to čudno zdi, da slovenščina na gimnaziji nima na teden saj toliko ur, kolikor na realki. Zakaj sl. ministerstvo v istem mestu ne meri z enakim vatlom? Dve uri za cel teden je pač preubogo malo! In še od teh dveh marsiktera odpade zaradi konferencij ali drugih pripet-ljejev, ker so ure menda le od 11—12 dopoldne in po-slednjo uro popoldne. Deželni zastop bode vendar moral resno zahtevati, da se v slovenskih deželah ne gleda samo na učne stvari, ampak tudi na osebe, katerim je nauk izročen!

— (Celó mirne nune nimajo miru.) Kolik trn v peti je „Tagblatt-u“ duhovstvo in plemstvo, pokazal je zopet list, v katerem je priobčil svoje sestre „Tages-pošte“ laž: „da je grofovski stric 16letno hčer z zvijačo odpeljal starišem ter jo v poduk izročil ljubljanskim nunam — da so stariši za to skrivališče zvedevši svo-jega otroka zahtevali iz samostana, toda brez vspeha, in da hočejo pri sodniji iskati svoje pravice.“ — Da naši bralci izvedó, kako dopisun resnico sovraži, po-vemo jim ves ta prigodek: Oče baronovskega stanú je svojo hčer v odgoji tako zanemaril, da 16 let stara ne zná niti ročno brati niti pisati, tudi v verskem uku je nevedna. Sorodnik (grof P.), spoznavši nevarnost za zanemarjeno sorodkinjo svojo, jo na svoje stroške v iz-rejo izroči tukajšnjemu izvrstnemu in obče čislane-mu nunske-mu samostanu, a to še le potem, ko je c. kr. sodnija neskribnemu očetu vzela očetovo oblast do nje. In to blago delo je nova „Mortara“?! Sicer je ta umazanec v drugem listu preklical ta izmišljeni škandal. Al mi ga vprašamo: Ali se ne bi bil imel prepričati, predno je natisnil „Tagespoštno“ laž? Toda po zna-nem načelu „le obrekuj, saj nekoliko vendar le obvisi“, hotel je — le pri Bogu je milost! — „Mortaro“ imeti v Ljubljani. Dopisun „Tagespoštni“ pa si je vrh tega še hotel par krajcarjev prislužiti s tem, da je prodal

umazano blago temu listu, sicer bi si bil lahko prihra-nil poštino s tem, da bi bil svoj dopis kar naravnost izročil „Tagblatt-u“, ki mu je bliže in v duhu soroden. — Če se taka blaga dela oskrunjajo, čegava čast je po tem še varna razbojnikov!

## Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Političnih novic ni ta teden posebnih bilo, kakor ta, da — Reka je ogerska, to je, da je blizo v taki razmeri do Translajtani je kakor je „Trst“ kot „reichsunmittelbar“ v Cislajtani ji! Deželni zbor hrvaški je volil tudi že poslance za ogerski zbor, — večidel so uradniki Rauchovi, ki imajo zastopati narod hrvaški v Peštu. „Srce, kaj si želiš še več?“ — more se Rauch samega sebe vprašati. — V Peštu je zdaj Avstrija. Delegaciji niste še do sklepov v zborih dospele; delajo le še odbori. V finančnem odboru je minister finančni dr. Brestel 21. dne t. m. razložil denarni stan neogerskih dežel in povedal, da bode spet 12 mili-jonov manjkalo, ki naj se skupaj spravijo z davkovsko pre-naredbo, s posojilom in prodajo ene železnice.

## Denarni zapisnik Matičin.

### Novi udje:

Gospod \* Volk P. Engelbert, redovnik sv. Franja  
v Novem mestu . . . . . 10 gold.  
„ Zajec Janez, gimnaz. suplent v Ljubljani 2 „

### Stari udje so plačali:

#### a) ustanovniki:

Za 2. leto: g. Košir Janez.  
Za 3. leto: gg. Košir Janez, Sovič Jožef, Kreč M. (prvo po-  
lovico).  
Za 4. leto: gg. dr. Jan. Steiner, Šinkovec Jožef, dr. Kopač  
Jožef, Topljak Jožef.  
Doplačali so: gg. Kavčič France, Stritar Janez, Pinežič Vik-  
torin, Grivec France, Brnik Lovro, Marn Jožef, Remec  
Primož, Teharska občina, Celjska čitalnica, Poddružnica  
kmet. v Celji, Krušič Ivan, Kapus France, Žuža Ivan,  
Ogradi France, Pertot Jožef, Močnik Matej.

#### b) letniki:

Za 1865. leto: g. Golob Anton.  
Za 1866. leto: gg. Sajevec France, Toman Ivan, Lomberger  
Jožef, Golob Anton, Saje Janez, Dolenec Janez.  
(Dalje prihodnjič.)

## Žitna cena

v Ljubljani 21. novembra 1868.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 50 —  
banaške 5 fl. 20. — turšice 3 fl. 20. — soršice 3 fl. 60. — rži  
3 fl. —. — ječmena 2 fl. 40. — prosa 2 fl. 40. — ajde 2 fl. 50. —  
ovsa 1 fl. 70 — Krompir 1 fl. —.

## Kursi na Dunaji 24. novembra.

5% metaliki 58 fl. 80 kr. Ažijo srebra 115 fl. 65 kr.  
Narodno posojilo 64 fl. 15 kr. Cekini 5 fl. 52 kr.

## Loterijne srečke:

V Gradcu } 49. 42. 51. 30. 15.  
na Dunaji } 18. novembra 1868: 70. 4. 15. 90. 26.  
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 2. decembra.